

תלמוד

מסכת בבא בתרא

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	–	(12x7)	–	84 נקודות
פרק שני	–	(4x4)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (84 נקודות)

ענו על שבע מן השאלות 1–10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

1. היזק ראייה ומנהג המדינה

במשנה נאמר: "השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע".

א. (1) הסבירו כיצד הסיקה הגמרא ממשנתנו שלפי הדעה שמחיצה היא "גודא" – היזק ראייה לאו שמיה היזק.

(2) הסבירו כיצד הסיקה הגמרא ממשנתנו שלפי הדעה שמחיצה היא "פלוגתא" – היזק ראייה שמיה היזק.

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי ה"נימוקי יוסף" שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

הכול כמנהג המדינה. אם יש מנהג בבניין, יבנה הכותל הזה כמנהג המדינה, אם גוויל גוויל, אם גזית גזית וכן כולן. אבל שיעורי הכותל ברחבה אינו תלוי במנהג אלא דדינא הכי, דבציר מהכי קים להו לרבנן דלא קאי, ומשום הכי האריך תנא למימר זה נותן ג' וזה נותן ג', דלא הווי ליה למימר אלא הכול כמנהג המדינה ונחזי אנן מנהגא היכי, אלא אשמעינן דאם נהגו להרבות או למעט בשיעורין אלו הרי הוא מנהג טעות.

(הרב יוסף חביבא, "נימוקי יוסף", דף א, ע"א בדפי הרי"ף, ד"ה "הכול כמנהג המדינה")

לפניכם שני מקרים.

על פי ה"נימוקי יוסף", כתבו מה יהיה הדין בכל אחד מן המקרים, והסבירו את הטעם לכל אחד מן הדינים.

1. אחד מן השותפים רוצה לבנות באמצע החצר כותל מאבני גזית שעוביו הוא שלושה טפחים סך הכול כמנהג המדינה, ואילו השותף האחר רוצה לבנות כותל מאבני גזית שעוביו הוא חמישה טפחים סך הכול.

2. אחד מן השותפים רוצה לבנות באמצע החצר כותל מכפיסין כמנהג המדינה, ואילו השותף האחר רוצה לבנות כותל חזק יותר מאבני גוויל.

(5 נקודות)

ג. עיינו בדברי הרא"ש שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

יש מפרשים... אם רצה האחד לכנוס בתוך שלו ולעשות מחיצה בתוך שלו בהוצא ודפנא כיוון שמסלק היזק ראייה מחברו דיו... ויש מפרשים שאפילו אם רוצה לכנוס לתוך שלו ולגדור בהוצא ודפנא, חברו מעכב עליו, לפי שאומר לו אינה מחיצה של קיימא ואצטרך לצעוק עליך תמיד כשתיפול המחיצה לסלק מעליי היזק ראייתך. ונראה כפירושא קמא, שלא נתנו חכמים גבול וקצבה למי שיש לו לסלק היזק מחברו שיעשה דבר קיים לדורי דורות אלא מספיק מה שמסלק היזק ממנו לפי שעה, ואם אחר זמן יזיקנו יש שופטים בארץ.

(רבנו אשר, הרא"ש, מסכת בבא בתרא, פרק א', סימן ה')

כתבו מה פסק הרא"ש במקרה המתואר בדבריו, והסבירו את הטעם לפסיקתו. (3 נקודות)

2. סתירת בית כנסת

"אמר רב חסדא לא לסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתי".

א. (1) בגמרא מובאים שני טעמים להוראתו של רב חסדא.

ציינו מקרה שיש בו נפקא מינה בין שני הטעמים. בתשובתכם כתבו מה יהיה הדין במקרה זה לפי כל אחד מן הטעמים.

(2) ציינו מקרה שבו לפי שני הטעמים, יהיה מותר להרוס בית כנסת אף שעדיין לא בנו בית כנסת אחר. (4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרא"ש שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

"מרימר ומר זוטרא סתרי ובנו בי קייטא בסיתווא ובי סיתווא בקייטא". אינהו סברי משום צלויי, והווא להו דוכתא לצלויי.

"אמר ליה רבינא לרב אשי גבי זוזי ומנחי מאי...". אינהו סברי משום פשיעותא, להכי שקלי וטרו היכא שהכול מזומן אי איכא למיחש לפשיעותא.

(רבנו אשר, הרא"ש, מסכת בבא בתרא, פרק א', סימן ד')

(1) על פי הרא"ש, מרימר ומר זוטרא סברו שהטעם לאיסור סתירת בית כנסת הוא משום צלויי. הסבירו כיצד הסיק הרא"ש מסקנה זו.

(2) על פי הרא"ש, רבינא ורב אשי סברו שהטעם לאיסור סתירת בית כנסת הוא משום פשיעותא. הסבירו כיצד הסיק הרא"ש מסקנה זו. (4 נקודות)

ג. עיינו בדברי הרשב"א שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

וקשה לי קצת. היאך הזכיר שני ההפכים ביחד ולא אמר מרימר ומר זוטרא סברי הכי, ורבינא ורב אשי סברי הכי, דלפי פשטא הווא משמע דליכא פלוגתא בינייהו? ומתוך הדחק אני אומר כי שמא מה שאמרו משום פשיעותא, לאו למימרא דחוששין דילמא פשעי ולא בנו כלל, אלא דילמא פשעי ומתרשלי. ואע"ג דאיכא דוכתא לצלויי, כיוון דלאו בית הכנסת קבוע הוא חיישינן, אבל היכא דאיכא בית הכנסת קבוע לא חיישינן. והיינו דקאמר: "דאיכא דוכתא לצלויי", ולא קאמר: "דאיכא בי כנישתא אחריתי", אע"ג דבהאי מצלו בסיתווא ובהאי מצלו בקייטא, לפשיעה דקצת ימים לא חיישינן, כיוון דהשתא מיהא איכא בי כנישתא אחרתא דמצלו בה כדרכיהו, והיינו דקאמרין עד דבני בי כנישתא אחריתי.

(הרב שלמה בן אדרת, חידושי הרשב"א, מסכת בבא בתרא, דף ג, ע"ב)

(1) הסבירו בלשונכם את קושיית הרשב"א.

(2) על פי תירוץ הרשב"א, הסבירו את מעשיהם של מרימר ומר זוטרא לפי הדעה שהטעם לאיסור סתירת בית כנסת הוא משום פשיעותא.

(4 נקודות)

3. מקיף וניקף; רוניא ורבינא

א. "איתמר רב הונא אמר הכול לפי מה שגדר חייא בר רב אמר הכול לפי דמי קנים בזול".

- (1) הגמרא הקשתה קושיה על דברי חייא בר רב המצוטטים. הסבירו את הקושיה.
- (2) כתבו שניים מן ההסברים של הגמרא למחלוקת תנא קמא ורבי יוסי לפי חייא בר רב. (6 נקודות)

ב. "רוניא זבן ארעא אמיצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא".

- (1) תארו את המקרה שבגמרא על פי הפירוש של רבנו תם המובא בתוספות. בתשובתכם תארו במדויק אן סרטטו את המיקום של השדות של רוניא, של השדות של רבינא ושל השדה שנקנה.
- (2) על פי המקרה המתואר, הסבירו מדוע סבר רבינא שיש לו זכות קדימה בנוגע לקניית השדה.
- (3) על פי המקרה המתואר, הסבירו מדוע סבר רב ספרא בריה דרב ייבא שאין לרבינא זכות קדימה בנוגע לקניית השדה. (6 נקודות)

4. שני בתים בשני צידי רשות הרבים

א. "אמר אביי שני בתים בשני צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו זה שלא כנגד זה ומעדיף".

- (1) אילולא דברי אביי, מדוע היה כל אחד מבעלי הבתים יכול לטעון שהוא אינו צריך לעשות מעקה במקרה זה?
- (2) באיזה מקרה אין צורך לעשות מעקה כדי למנוע היזק ראייה בין שני גגות, ומדוע? (6 נקודות)

ב. "אמר מר... פשיטא... מהו דתימא נימא ליה אידך שקול אוזינקא ועבדיה את כוליה...".

- (1) הסבירו את הקושיה של בעלי התוספות על דברי הגמרא המצוטטים.
- (2) על פי התירוץ של בעלי התוספות, במקרה שעדיין לא נבנה מעקה – מה יכול לטעון אחד מבעלי הבתים, ומדוע? (6 נקודות)

5. גביית מיסים וחובת השתתפות בשמירה

א. "בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן כשהן גובין לפי קירוב בתים הן גובין או דילמא לפי ממון גובין".

(1) הסבירו בלשונכם את שאלתו של רבי אלעזר.

(2) על פי בעלי התוספות, לפי האפשרות "לפי קירוב בתים" – מי ישלם את הסכום הגבוה ביותר לשמירת העיר,

ומי ישלם את הסכום הנמוך ביותר?

(4 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרב מאיר הלוי אבולעפיה ("יד רמ"ה") שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

"אלו תלמידי חכמים" – שבני דורן נהנין מתלמודן כיונק שנהנה משדי אימו ותורתן מגינה עליהן כמגדלות. וקיימא לן כריש לקיש ורבי יוחנן...

ואפילו היו עשירים שבישראל – הציבור חייבין לפרוע בעבורן, שלא מפני עניותן נפטרו אלא מפני תורתן נפטרו. וכן כל מיני מיסין שהציבור מטילין לבניין החומות ולהגפת הדלתות ושאר שמירת העיר אין תלמידי חכמים חייבין בהן כל עיקר. אלא מיהו הני מילי בתלמידי חכמים העוסקים בתורה תדיר כפי יכולת כל אחד ואחד ומקיימין מצוות והגית בו יומם ולילה כפי כוחן, כדאמרינן בשמעתין בהדיא: "אלו תלמידי חכמים שמכתתין רגליהם מעיר לעיר לישא וליתן בדיבורו של מקום"...

(הרב מאיר הלוי אבולעפיה, יד רמ"ה, בבא בתרא, דף ז, ע"ב–דף ח, ע"א)

(1) על פי ה"יד רמ"ה", האם תלמידי חכמים עשירים חייבים להשתתף בהוצאות השמירה? נמקו את תשובתכם.

(2) על פי ה"יד רמ"ה", מהו התנאי שפטר תלמידי חכמים מהשתתפות בהוצאות השמירה?

(4 נקודות)

ג. עיינו בדברי הרב אהרן ליכטנשטיין שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

הגמרא מרחיבה את הדיבור על פטור תלמידי חכמים ממיסים מסוימים, ואף מצטטת פסוקים שונים – מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים – כמקור לדבר. ובכן, בוקע ועולה הטיעון, הוא הדין בשירות צבאי; היות ורבנן לא צריכי נטירותא הם פטורים מלשרת ועליהם להתמסר אך ורק לתורה.

ניתן היה אולי להגיב, שטיעון כזה מעורר בעיה מוסרית חמורה למדי. האם יכול מי שכל חייו אינם מונחים על ידי רמה כזו של אמונה וביטחון לדרוש פטור על רקע זה? הייתכן שאדם ידאג לעתידו הכלכלי – בניגוד מוחלט לדברי רבי אליעזר הגדול (סוטה מח, ע"ב) כי "כל מי שיש לו פת בסלו, ואומר מה אוכל למחר – אינו אלא מקטני אמנה" – ועם זאת לא יתגייס מפני ששלומו בטוח בלאו הכי? היעלה על הדעת שציבור, אשר רבים מבניו התאמצו לעזוב את הארץ בעבר כשמלחמה נראתה באופק, יטען שהנותרים בציון פטורים מלהילחם על סמך לא צריכי נטירותא?...

מבחינה הלכתית צרופה התשלום עבור החומה המוזכר בסוגיה אינו קשור עם מצווה כל שהיא. הוא כרוך בחובה להשתתף בהוצאות ציבוריות מהן אדם מפיק תועלת... ברור שמי שאינו נהנה במישרין כלל, פטור לגמרי. דיירים ללא רכב אינם משתתפים דרך כלל בהוצאות אחזקת מגרש החנייה... אך המצב שונה לחלוטין כשמדובר על חובה שכל כולה מעורה דווקא באחריות כלפי אחרים כאחרים. האם יהא מי שמעלה על דעתו כי חיוב היחיד להשתתף במלחמת מצווה הגנתית – "לעזרת ישראל מיד צר שבא עליהם", כלשון הרמב"ם (הלכות מלכים, פרק ה', הלכה א') – נעוצה אך ורק בעובדה שאף הוא, כרגע או פוטנציאלית, בסכנה?

(הרב אהרן ליכטנשטיין, "זאת תורת ההסדר")

(1) על פי הרב אהרן ליכטנשטיין, מבחינה מוסרית – מדוע הפטור מהשתתפות בהוצאות השמירה שניתן בסוגייתנו

לתלמידי חכמים אינו פוטר אותם בימינו מחובת גיוס לצבא?

(2) על פי הרב אהרן ליכטנשטיין, מבחינה הלכתית – מדוע הפטור מהשתתפות בהוצאות השמירה שניתן בסוגייתנו

לתלמידי חכמים אינו פוטר אותם בימינו מחובת גיוס לצבא?

(4 נקודות)

6. חלוקת שדות בין יורשים

א. "אמר רב הונא בריה דרב יהושע פשיטא חלק בכור וחלק פשוט יהינן ליה אחד מצרא יבם מאי".

(1) הסבירו את המקרה שבנוגע אליו לא הסתפק רב הונא בריה דרב יהושע, וכתבו את הדין ואת הטעם לדין במקרה זה.

(2) הסבירו את המקרה שבנוגע אליו הסתפק רב הונא בריה דרב יהושע, והסבירו מדוע הוא הסתפק במקרה זה. (8 נקודות)

ב. "ההוא דזבן ארעא אמצרא דבי נשיה...".

הסבירו את המחלוקת בין רבה ובין רב יוסף במקרה זה. (4 נקודות)

7. סדרן של נביאים וכתובים וזהותו של איוב

א. "ת"ר סדרן של נביאים יהושע ושופטים...".

על פי הגמרא, שניים מספרי הנביאים מוזכרים בברייתא לא על פי הסדר הכרונולוגי.

כתבו מה הם שני הספרים, והסבירו את הסיבה למיקום של כל אחד מהם. (5 נקודות)

ב. "סדרן של כתובים רות וספר תהלים ואיוב...".

(1) יש דעות שונות בנוגע לתקופה שבה חי איוב.

על פי רש"י, איזו מבין הדעות בנוגע לתקופה שבה חי איוב מתאימה לסדר הכרונולוגי שבברייתא?

(2) ציינו שתי דעות נוספות בנוגע לתקופה שבה חי איוב.

(3) על פי מסקנת הגמרא, לפי רוב הדעות איוב היה מעם ישראל. הסבירו את הוכחת הגמרא לכך.

(7 נקודות)

8. חנות שבחצר ובעלי אומנויות

א. על המשנה הפותחת במילים "חנות שבחצר יכול למחות בידו" הקשתה הגמרא: "מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא".

(1) הסבירו את הקושיה. בתשובתכם הסבירו על איזה דין בסיפא של המשנה הקשתה הגמרא.

(2) על פי בעלי התוספות, מדוע הקשתה הגמרא דווקא על דין זה ולא על הדינים האחרים בסיפא של המשנה?

(3) על פי התירוץ של רבא לקושיית הגמרא, באיזה מקרה עוסקת הסיפא של המשנה, ומדוע השכנים אינם יכולים "למחות בידו" במקרה זה?

(6 נקודות)

ב. "כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר מותרה ועומד הוא".

(1) הסבירו את הביטוי "פסידא דלא הדר" באמצעות אחת מן הדוגמאות שמוזכרות בגמרא.

(2) הסבירו את הדין "מותרה ועומד הוא".

(3) על פי בעלי התוספות, הסבירו מדוע המקרה שמלמד תינוקות לימד טעות נחשב "פסידא דלא הדר".

(6 נקודות)

9. תחרות עסקית

- א. (1) "בעי רב הונא בריה דרב יהושע בר מבואה אבר מבואה אחרינא מאי".
כתבו בלשונכם את המקרה שבנוגע אליו הסתפק רב הונא בריה דרב יהושע, והסבירו את צדדי הספק. היעזרו ברש"י.
(2) על פי רב הונא בריה דרב יהושע, כתבו מקרה אחד שבו אי אפשר למנוע מבן עיר אחרת לסחור בעיר, והסבירו מדוע.
(6 נקודות)
- ב. עיינו בדברי הרמב"ן שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.
והרב ר' יהוסף הלוי ז"ל [הר"י מיגאש] אומר דכי מצו מעכבי אבני מתא אחריתי, הני מילי היכא דשוו עסקי אהדדי, ודמי אהדדי, אבל היכא דלא שוו אהדדי ולוקחים דהיא מתא ישראל נינהו, לא מצי מעכב. ולא מחזור גבן... אבל אבני מתא אחריתי מעכב, דאיהו לית ליה עסק בהדיה דלאו בר מאתיה הוא... דאי לא תימא הכי לעולם לא יעכב, שאי אפשר שלא יוזל השער כשיש שם הרבה בני אומנות זו, ותקנת לוקחים ודאי היא. אלא שמע מינה כיוון דהאי אית ליה פסידא, לאו כל כמינה דליתי בר מתא אחריתי וליתקין להו ללוקחים ויפסיד למוכרים. אבל בני המדינה רשאין להתנות שימכור בכך וכך, ואם לאו שיושיבו שם אחר, ובלבד בשער בינוני שיפה לשניהם.
ומיהו אי לא שוו עסקי אהדדי, ודאי מודינא דמצו למימר ליה את עסקך גריעא והך עסקא שפירא וכעסקא אחריתי דמיא דהא לית לך דכוותה.
(הרב משה בן נחמן, רמב"ן לבבא בתרא דף כב, ע"א)

- (1) על פי הר"י מיגאש המובא בדברי הרמב"ן, באיזה מקרה אי אפשר למנוע מבן עיר אחרת לסחור בעיר?
(2) הרמב"ן דוחה את דברי הר"י מיגאש. הסבירו את הטעם לדחייה.
(3) באיזה מקרה הרמב"ן מסכים שאי אפשר למנוע מבן עיר אחרת לסחור בעיר, ומדוע?
(6 נקודות)

10. קציצת דקלים

- א. "רבא בר רב חנן הוו ליה הנהו דיקלי אמיצרא דפרדיסא דרב יוסף... מר אי ניחא ליה ליקוץ".
(1) "א"ל אנא לא קייצנא..." – הסבירו מדוע התנגד רבא בר רב חנן לבקשתו של רב יוסף לקצוץ את הדקלים, ומה הייתה הצעתו לרב יוסף.
(2) על פי בעלי התוספות, כתבו מקרה שבו גם לדעת רבא בר רב חנן מותר לקצוץ דקלים המניבים פירות.
(6 נקודות)
- ב. "רב פפא הוו ליה הנהו דיקלי אמיצרא דרב הונא בריה דרב יהושע... כאן חוץ לשש עשרה אמה".
(1) הסבירו כיצד שכנע רב פפא את רב הונא בריה דרב יהושע באמצעות דין "מצר שהחזיקו בו רבים" שלא לקצוץ את שורשי הדקלים.
(2) לאחר מכן מסופר שרב הונא בריה דרב יהושע חשב על טענה חדשה שהיה יכול לטעון כנגד רב פפא: "כאן בתוך שש עשרה אמה כאן חוץ לשש עשרה אמה".
מהו הדין במקרה של "חוץ לשש עשרה אמה", ומהו הטעם לדין זה?
(6 נקודות)

פרק שני – קטע שלא נלמד (16 נקודות)

לפניכם קטע מן הגמרא במסכת בבא מציעא, דף קב, ע"ב–דף קג, ע"א.
למדו את הגמרא (היעזרו בפירושו רש"י), וענו על השאלות לפי ההוראה שבעמוד 9.
הגמרא דנה במקרה שבו משכיר השכיר בית לשוכר – והם חלוקים בשאלה אם השוכר שילם למשכיר את דמי השכירות.
כדי לפסוק במקרה זה, הביאה הגמרא שני מקרים נוספים: מקרה אחד העוסק בשאלה אם תינוק שאביו מת – מוחזק כמי שאביו קיים
מצוות פדיון הבן או לא, ומקרה אחר שבו בעל הבית [מעסיק] ושכיר [פועל] חלוקים בשאלה אם בעל הבית שילם לשכיר את משכורתו.

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

הכי גרסינן דתנן מה האז

בתוך שלשים יום בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שנפדה
לאחר שלשים בחזקת שנפדה עד שיאמרו לו שלא נפדה. ובכורות
תני לה גבי בכור דכתיב ביה (במדבר יח) מבן חדש תפדה הלכך
מסתמא בתוך שלשים יום לא פדאו אצוי הלואי שיפרע אדם
חובו בזמנו וחייב הבן לפדות עצמו: ומאן לאמר שלשים. סתמיה
פדוי דפדאו האז בזמנו: עד שיאמרו. השכינים ידוע לנו שלא
פדאך אצין שהוא נזה בשעת מותו. וגבי כהן לא שייך למיתני
לשון יביא ראיה דכהן לאו בעל דינו הוא דאי בעי אמר ליה לדיך
לא יביאנא אלא לכהן אחר ולהכי תני עד שיאמרו לו. ומשיאמרו
לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עצמו: לא לריכא שסצעו
לדין צומא דמשלם זמניה. והוא אומר לו נחתיו בצקר:

בעו מיניה מרבי ינאי דשוכר אמר
נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי על מי להביא
ראיה אימת האי בתוך זמנו תנינא אי לאחר
זמנו תנינא דתנן ואי ג' ימים האב בתוך שלשים
יום בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה
שנפדה לאחר שלשים יום בחזקת שנפדה עד
שיאמרו לו שלא נפדה לא צריכא ביומא
דמשלם זמניה מי עביד איניש דפרע ביומא
דמשלם זמניה או לא אמר להו ר' יוחנן תניתוה

שכיר בזמנו נשבע ונוטל. אם ביום שיצא ממלאכתו תבעו נשבע
שלא קיבל ונוטל שזה אחד מן הנשבעים ונוטלין האמורים במסכת
שבועות (דף מד:) שתקנו לו חכמים דסקלוה לשבועה מצעל הבית
ושדיוה אשכיר משום דצעל הבית טרוד בפועליו וכסבור שנתן
לזה כשנתן לחבירו: (א) אצל בעלמא
אפי' ביום זמנו נאמן לומר פרעתיך
כבר

(א) שכיר בזמנו נשבע ונוטל שכיר הוא
דרמו רבנן שבועה עליה במשום דבעל
הבית טרוד בפועליו אבל הכא שוכר מהימן
בשבועה

ענו על ארבע מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 4 נקודות).

"בעו מיניה מרבי ינאי... עד שיאמרו לו שלא נפדה".

11. "אימת אי בתוך זמנו תנינא...".

במקרה שהשוכר טוען שהוא שילם את שכירותו בתוך זמנו, מה יהיה הדין, ומהו הטעם לדין זה?

12. "אי לאחר זמנו תנינא...".

במקרה שהשוכר טוען שהוא שילם את שכירותו לאחר זמנו, כתבו מה יהיה הדין, והסבירו מאיזו הלכה בהלכות פדיון הבן הוכיחה זאת הגמרא.

13. עיינו ברש"י, ד"ה "עד שיאמרו".

מדוע שלל רש"י את האפשרות שכוהן יביא ראיה שהבן לא נפדה?

"לא צריכא... שוכר מהימן בשבועה".

14. "שכיר בזמנו נשבע ונוטל".

א. הסבירו את המקרה.

ב. רש"י מסביר את הדין במקרה זה: "דשקלוה לשבועה מבעל הבית ושדיוה אשכיר".

הכוונה היא שחכמים קבעו שבמקום שבעל הבית יישבע וייפטר, השכיר יישבע וייטול. הסבירו את הטעם לדין זה.

15. "אבל הכא שוכר מהימן בשבועה".

על פי מסקנת הגמרא, מה יהיה הדין במקרה שהשוכר טוען ששילם "ביומא דמשלם זמניה", ומהו הטעם לדין זה?

בהצלחה!